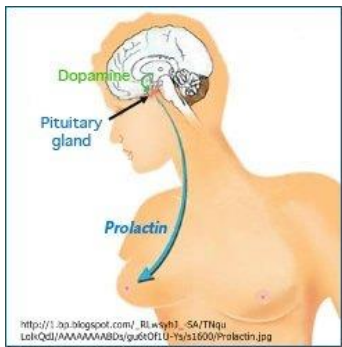

ภาวะระดับโปรแลคตินในเลือดสูง (Hyperprolactinemia)

ฮอร์โมนโปรแลคตินเป็นฮอร์โมนที่ถูกผลิตมาจากต่อมใต้สมอง ทำหน้าที่กระตุ้นต่อมเต้านมเพื่อสร้างน้ำนมและหลังน้ำนม รวมทั้งช่วยควบคุมให้มีการตกไข่ที่สม่ำเสมอ ทำให้มีระดับปกติสม่ำเสมอ

ภาวะระดับโปรแลคตินในเลือดสูง คือ ภาวะที่มีฮอร์โมนโปรแลคตินในกระแสเลือดสูงกว่าปกติ (ค่าปกติในสตรีคือ มีค่าน้อยกว่า 25 นาโนกรัมต่อมิลลิลิตร)

อุบัติการณ์การเกิดภาวะนี้ พบประมาณน้อยกว่าร้อยละ 1 เป็นสาเหตุของภาวะประจำเดือนผิดปกติถึงร้อยละ 15 และพบว่าภาวะนี้เป็นสาเหตุของการมีน้ำนมไหลผิดปกติถึงร้อยละ 43

ที่มา www.scimath.org

สาเหตุของภาวะโปรแลคตินในเลือดสูง

เนื่องจากฮอร์โมนโปรแลคตินผลิตมาจากต่อมใต้สมอง สาเหตุของภาวะนี้ส่วนใหญ่เกิดจากเนื้องอกต่อมใต้สมอง ซึ่งมีทั้งขนาดเล็กและขนาดใหญ่ ยาบางชนิดทำให้ฮอร์โมนโปรแลคตินสูงผิดปกติ โดยเฉพาะยารักษาโรคทางจิตเวช นอกจากนี้การกระตุ้นเต้านมบ่อยๆ ยังทำให้เกิดภาวะนี้ได้

อาการของภาวะระดับโปรแลคตินในเลือดสูง

อาการที่พบบ่อยได้แก่ มีน้ำนมไหลผิดปกติ มีรอบประจำเดือนผิดปกติ มีภาวะมีบุตรยาก ถ้าเนื้องอกในสมองส่วนที่สร้างฮอร์โมนโปรแลคตินมีขนาดใหญ่จะมีอาการจากก้อนเนื้องอกขนาดใหญ่ได้แก่ ปวดศีรษะมาก คลื่นไส้อาเจียน การมองเห็นผิดปกติ เป็นต้น

การวินิจฉัยภาวะโปรแลคตินในเลือดสูง

- ซักประวัติ อาการของเนื้องอกในสมอง เช่น ปวดศีรษะมาก การมองเห็นผิดปกติ การกระตุ้นเต้านม ยาที่รับประทานเป็นประจำ โรคประจำตัว โรคทางจิตเวช
- การตรวจร่างกาย โดยเฉพาะการตรวจเต้านมว่ามีก้อนผิดปกติของเต้านมหรือไม่ การตรวจภายใน เพื่อหาสาเหตุอื่นของภาวะประจำเดือนผิดปกติ
- เจาะเลือดตรวจระดับฮอร์โมนโปรแลคติน
- ตรวจเอกซเรย์กระดูกฐานสมองหรือเอกซเรย์คอมพิวเตอร์สมอง(CT scan) หรือเอกซเรย์เรโซแนนซ์แม่เหล็ก (MRI) สมองในกรณีที่ค่าฮอร์โมนโปรแลคตินสูงมากกว่า 100 ไมโครกรัมต่อลิตร

การดูแลรักษา แบ่งตามสาเหตุดังนี้

1.สาเหตุที่เกิดจากเนื้องอกต่อมใต้สมอง

- ก้อนเนื้องอกต่อมใต้สมองขนาดเล็ก หรือเรียกว่า microadenoma การรักษามักได้ผลดีด้วยยาลดการหลั่งฮอร์โมนโปรแลคติน คือ ยาโปรโมคริบทิน (bromocriptine) ซึ่งแพทย์จะปรับขนาดยาตามระดับฮอร์โมนโปรแลคติน จึงควรตรวจติดตามและรับประทานยาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งมักได้ผลดีโดยไม่ต้องผ่าตัด แต่ต้องการการรักษาต่อเนื่องเป็นระยะเวลานาน
- ก้อนเนื้องอกต่อมใต้สมองขนาดใหญ่ หรือเรียกว่า macroadenoma ถ้ารอยโรคมีขนาดใหญ่ จะกดเบียดเส้นประสาทที่ควบคุมการมองเห็นซึ่งอยู่ในฐานสมองหรือไม่ตอบสนองด้วยยาโปรโมคริบทิน หรือตรวจภาพรังสีสมอง (CT หรือ MRI) แล้วเนื้องอกมีขนาดใหญ่ขึ้นก็มีความจำเป็นต้องได้รับการผ่าตัดเอาเนื้องอกต่อมใต้สมองนี้ออกโดยศัลยแพทย์ระบบประสาท

2.สาเหตุอื่นๆ ที่ไม่ใช่เนื้องอกต่อมใต้สมอง

- ถ้าเกิดจากการกระตุ้นเต้านมแนะนำให้หยุดการกระตุ้นเต้านมแล้วตรวจติดตามฮอร์โมนโปรแลคตินเป็นระยะๆ
- ถ้าเกิดจากยาโดยเฉพาะยาทางจิตเวชอาจต้องร่วมปรึกษาจิตแพทย์เพื่อปรับเปลี่ยนยาเพื่อลดผลข้างเคียงดังกล่าว แต่ถ้าผู้ป่วยไม่ได้มีความผิดปกติทางรีเวชขั้นรุนแรงแต่มีความจำเป็นต้องใช้ยาเพื่อรักษาโรคหลัก แพทย์จะทำการรักษาแบบประคับประคองตรวจติดตามระดับฮอร์โมนโปรแลคตินเป็นระยะๆ จัดบันทึกรอบประจำเดือน

ผลการรักษา

เมื่อการรักษาด้วยยาโปรโมคริบทีน จนระดับฮอร์โมนโปรแลคตินอยู่ระดับปกติ ผู้ป่วยจะกลับมามีระดับผิดปกติ ไม่มีน้ำนมไหลผิดปกติ ในรายที่ต้องการคุมกำเนิดสามารถใช้ยาเม็ดคุมกำเนิดชนิดฮอร์โมนรวมเพื่อควบคุมให้มีประจำเดือนสม่ำเสมอ คุมกำเนิดและติดตามระดับฮอร์โมนเป็นระยะๆ

จัดทำโดย

- นางสาวจงดี แดงรัตน์
นักวิทยาศาสตร์เชี่ยวชาญ
หน่วยต่อมไร้ท่อทางนรีเวช
ภาควิชาสูติศาสตร์-นรีเวชวิทยา
คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล

ที่ปรึกษา

- รศ.ดร.นพ.กิติรัตน์ เตชะไตรศักดิ์
- รศ.พญ.ธันยารัตน์ วงศ์วานารักษ์
หน่วยต่อมไร้ท่อทางนรีเวช
ภาควิชาสูติศาสตร์-นรีเวชวิทยา
คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล

สนับสนุนการพิมพ์โดย

คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล

ตรวจสอบเนื้อหาครั้งสุดท้าย ปี พ.ศ.2561

รหัสหน่วยงาน OG

สงวนลิขสิทธิ์โดย พรบ.การพิมพ์ 2537

ผ่านพับ
สุภาพ
ออนไลน์

มหาวิทยาลัยมหิดล
คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล

ภาวะระดับ โปรแลคตินในเลือดสูง (Hyperprolactinemia)

โครงการสอนสุขศึกษาผู้ป่วยนอก

คลินิกต่อมไร้ท่อทางนรีเวชและวัยทอง
ภาควิชาสูติศาสตร์-นรีเวชวิทยา

SIPI OG1008161